

Ruská občanská válka (1918–1921). Reflexe v československé společnosti. Praha FF UK
2014.

Posudek vedoucího práce

Autorův povzdech, že od dob vydání Československo-sovětských vztahů 1918–1922 z pera Věry Olivové se žádná další závažná práce na toto téma v české historiografii vlastně neobjevila, je důležitý k pochopení, jak nesnadný úkol před sebe autor postavil. Je pouze dobře, že nastupující generace historiků se již nebojí tematizovat i dějiny, které byly dlouho po roce 1989 ponechávány z důvodů ideové stigmatizace zcela stranou badatelského zájmu. Smyslem předkládané práce samozřejmě nebylo tuto mezeru ve výzkumu zaplnit ihned a beze zbytku. Nicméně jde myslím o poměrně zdařilou sondu do toho, jakým způsobem byla bolševická revoluce a následná občanská válka v Rusku vnímána v české, respektive československé společnosti.

Autor si jako hlavní pramen zvolil dobový tisk, respektive přesněji ústřední listy jednotlivých československých stran v průřezu celého politického pravolevého spektra. I toto pramenné vymezení (zcela však odpovídající možností bakalářské práce!) samozřejmě práci svým způsobem limitovalo: rezignace na výzkum jinonárodních společností znemožnila zodpovědět případnou otázku, zda interpretace bolševické revoluce hrála například v česko-německém konfliktu nějakou významnější roli; prozkoumání alespoň některých regionálních periodik by jistě také obraz dále zpřesnilo, respektive by potvrdilo či vyvrátilo předpoklad, nakolik jsou celostátní periodika opravdu pro výzkum československého veřejného mínění relevantním pramenem. Mimochodem, vymezení samotného pojmu veřejné mínění by si v práci zasloužilo svého místa.

V práci mne velmi zaujala hned první kapitola upozorňující na skutečnost, jak nejednoznačné dobové vymezení sebou nesl pojem „bolševik“ a „bolševictví“: od spíše analytického pojmu, s nímž pracoval Masaryk až po pejorativní výrazivo kramářovského tisku. Druhým problémem, s nímž se autor musel vyrovnat předtím, než přistoupil k vlastní reflexi ruských událostí, byla analýza poznávacích možností a nástrojů veřejné informovanosti. Zde si velmi cením analýzy obrazu ruského (sovětského) města jako srozumitelného a velmi rozšířeného symbolu zkázy a naděje ruské revoluce. Jádrem práce je věnováno vlastnímu podrobnému rozboru reflexe ruské občanské války v československém tisku. Autor zde kombinoval tematické oddíly (radikální levice, otázka návratu legií, postoje K. Kramáře apod.) s principem chronologickým.

Autor došel k vlastním závěrům, které korigují některé starší představy marxistické historiografie: Potvrdil se předpoklad, že zpravodajství z Ruska bylo mnohdy velmi nepřesné a zkreslené. Zatímco i autor zaznamenal „lidový aktivismus“ sdílející mnohdy ideje ruského bolševismu (byť i často ve velmi specifické podobě), jeho výzkum naproti tomu nepotvrdil nějakou masovou „buržoazní frontu“ podporující snahy „bíých“. Autor používá vlastní svébytný styl, mnohdy na samé hraně stylu vědeckého.

Autor si zvolil dosud stále diskutované a živé téma, které zpracoval na základě původního pramenného materiálu. Domnívám se, že jeho bakalářská práce je velmi zdařilá a proto ji doporučuji k obhajobě a hodnotím známkou 2.

V Praze, dne 9. června 2014

prof. PhDr. Ivan Šedivý, CSc.